

SZOLNOK-DOBOKA.

TARSADALMI, KÖZGAZDASZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnyegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Közsegeknek egész évre előfizetve 5 frt.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz a legelőszörüben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el. Kéziratok vissza nem adatnak.

Szerkesztési iroda és kiadóhivatal: De és Kis-király-utca (Baló-ház)

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.
s a megyei gazdasági egyesület

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetési díjak: Egy 30 négyzetű centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr, ezen fölül 60 négyzetű centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centimeternyi tér többlet után 50 kr. számítottatik. Kedvezményül 4—10-szeri beiktatásnál 5%, 11 és többszöri beiktatásnál 10%-nyi díjelengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számítottatik.

Nyilttéri cikkek garmond(sora után 30 kr. fizetendő. Hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája a Hon szerkesztőségében, Budapest, Barátoktere 3. sz. Athenaeum I. emelet.

Szolnok-Dobokamegye tanügyi helyzete.

(Kaszap Antaltól.)

De és, 1879. dec. 18.

III.

A mult évtized végéig a középiskolai nevelést, az előkészületet a felsőbb tanodák, a tudományos avagy műegyetemre, két rendbeli középtanodánk közül az egyik volt hivatva megadni magasabb képzetés felé törekvő ifjainknak, t. i. gymnasiumaink vagy reáliskoláink.

Igen sok vitatkozási anyagot szolgáltatott ezen két különböző irányu tanoda szakférfiak és laikusok tollába; az egyik a gymnazialis, a másik ellenben a reálirány felett tört páleztát, — szerintem mindkettő méltatlanul, — mert a kettő nemcsak egymással párhuzamban, de mint reményem kimutathatni ölelkezve is megállhat egymás mellett.

A reáliskolák ügye 1867-ben már nagyon rosszul kezdett állani, e nemű tanodáink célja ugyanis „ab ovo” az volt, hogy a műegyetemeknek szakszerűbben képzett egyéneket adjanak, mint a milyeneket addig az inkább humániórákkal foglalkozó, classicai művelésre törő gymnasiumok szolgáltattak. Később azonban nagyon is vilá-

gosan kezdett mutatkozni azon jelenség, hogy daczára annak, mikép a reáltanodákban kizártak minden classicitást, a csekély hazai és németnyelvi oktatás mellett tisztán a mennyiség, természettani és rajztudományra fektettek minden súlyt, mégis akkor, midőn hallgatóik a műegyetemre kerültek, azok nemcsak a gymnasiumokból kikérültekkel versenyezni valának képtelenek, hanem határozottan emezek mögött maradtak.

Eme jelenségről magok a műegyetemi tanárok, kiknek pedig ugyancsak érdekökben állott minél nagyobb ismeretalappal bíró ifjakkal megkezdhetni felolvasásaikat, — lépten-nyomon magán jellegű, sőt nyilvános hírlapi nyilatkozatokat is tettek. Nem kevésbé lehangoló nyilatkozatokat hallhatott az ember magas állásu állami hivatalnokok szájából, kik nem átalították kijelenteni, mikép oly ifjakkak, kik a gymnaziumi érettségi vizsgálatnál léptek alsó rendű hivatalba, több hasznát veszik, mint azoknak, kik a reáltanoda befejeztével lépnek hivatalnoki pályára.

Azt mondják „mikor legnagyobb a veszély, akkor legközelebb a segély”; ezt magokról a reáliskolák bátran elmondhatják. A koronázás ideje táján már-már üres termeknek hirdették a reáltanárok a tudomány igéjét; mely időben alkotmányunk, állami önállóságunk, saját magunk szellemi s anyagi tőkije feletti független rendelkezhetésünk

kivívása által mint a villámszikra járta be a nemzetet a vállalkozási szellem, — a törekvés a hazát elhanyagoltságából kiemelni. Kormány, törvényhozás, községek, társulatok és egyeseket az építkezés mániája szállította meg; nem hallott, nem olvasott az ember egyébről, mint nagyszerű építkezési vállalatokról.

A technikai pálya ezek alapján sokszorozottan rózsás színben tűnt fel mindenkinek; ha egy apának négy fia volt, három abból okvetlen technikusként volt szánuva.

Az üres reáliskolák hirtelen megteltek annyira, hogy szaporítani kellett számukat; a vidék is mind csak reáliskola után áhitozott. Három négy év múlva a műegyetem nem volt képes befogadni a reáliskolákból kiözlött, műszaki pályára készülődő ifjuságot. S midőn már 800—1000 végzett technikussal rendelkezünk, midőn ugyanennyi ült a műegyetem padjain készülöben: beütlött az 1873-iki bécsi tőzsdei bukás, mely következményeiben átment a kettős monarchia lakosságának minden rétegébe, elejét vette minden további vállalkozási szellemnek, bedugott a technikuskok előtt csaknem minden megélhetési forrást itt a monarchia területén beláthatlan időre.

A reáliskola ügye ismét nagyon praecariussá lett; a helyzet tarthatlanná vált, ismét előállottak a régi panaszok; az ügy segítségre szorult, hogy elveszetté ne legyen.

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

A víz alatt.

(Beszélyke.)

ALBISI FERENCZTÖL.

(Folytatás.)

A hátramaradt, kit mi Aknay Kálmán név alatt mutatunk be, néhány lépéssel elérve a S... ezukrászdáját, lerázta magáról a havat s puskáját válláról levévén épen belépendő vala, midőn onnan egy pödrött bajuszu pajtása nyitott ki.

— Szervusz Misi! — szolitá meg a kijövőt — hát hova?

— Szervusz Kálmán ecsém! hát megérkeztél te is? én a szállásomra megyek; jer oda te is, ha nincs szállásod. Vig kompanya kerül össze, ott lesznek a huszár pajtások is: Sándor, Dani, Gyula meg Dénes is; lesz ferbli meg egyéb is.

— Jól van, de hát hol a szállás?

— A szentegyház utcába — K-nál; tudod a hol a szüretkor oly vigan mullattunk.

— Ott leszek, csak egy kissé kipihenem magamat.

Mikor a czukrászdába belépett, az öreg czukrász azonnal ráismerve köszönté: Isten hozta Kálmán urfi! jaj de rég nem láttuk, s hogy megváltozott az óta. Milyen piros volt az őszszel, mint a görögdiénye bél.

— Most meg mint a sárgadinye — akará mondani ugy-e öreg ur? Nó de majd kiépülünk; hát czukrász bácsiék hogy vannak — kérdé aztán — mialatt egy nagy, földig érő tükörben végig nézte magát.

Abból a tükörből pedig sajátos alak né-

zett vissza reá, t. i. egy halvány, keskeny arc, kissé bádgyadt szemekkel; alig serkedező bajusszal, a fejen hosszú vörös rojtos, fehér báránybőr sipka a rátűzött kis koszorúval; a karcsu testen fekete köpeny, ugyan oly színű vörös zsinoros nadrággal; a vállakon és mellen a borjut, tölténytáskát és szuronytokot tartó fényes fekete szíjjakkal; oldalt pedig az elmaradhatlan kissé zsiros kenyértarisznya.

Előbb ő is meghökkent a még szerinte is megváltozott arctól, de később megpödrörintve a bajusz helyét, még tetszeni kezdett neki a katonás kinézésü alak s egyet nyujtozva a nélkül, hogy sipkáját vagy fegyverét letenné, a közeli asztal mellé ereszkedett egy székre. Mikor leült akkor vette észre, hogy vele szemben az asztal tulsó felén egy tisztas, polgári ruhába öltözött, barátságos tekintetű öreg ur ül; előtte likörös üveg, kis poharkákkal és egy üvegtányéron mandolás perezek.

Az öreg nyájasan köszönté a feléje fordult fiatal katonát, mit ez tiszteletteljesen viszonzott.

— Fiatal barátom! kezdé meg az öreg ur a szót — előljáróba fogadjon el tőlem egy poharkával ebből a rózsá likörből.

— Köszönöm bátyám — felelé Kálmán egész bizalmasan — de most a magam vendége akarok lenni.

— Önök most Kolozsvár vendégei — szolt az öreg, kiben mi az uri szánban ülő s Jankó grófnak ismert egyént pillantjuk meg.

— Nagyon lekötelez Kolozsvár ez előzékenységgel, de nekem okom van most az egyszer pénzemre haragudni, s belőle néhány huszasnak azonnal utat adni.

— Mit véthettek a szegény huszasok oly nagyot!

— Biz azok elég nagyot, mert a csucsai táborozás alatt annyi tekintélyt sem tudtak produkálni, hogy értők legalább egy fél málét vagy néhány krumplit kaphasson a szegény katona. Volt pénz elég, de nem értünk vele semmit, és ha mint gyakran megtörtént a kenyér, bor, szalóna és pálinka szállítványokat az ellenség elfogta vagy utjokat elzárta: a néptelen vidéken aranyért sem lehetett kenyérhez vagy legalább máléhoz jutni.

— E szerint jelen volt ön a csucsai ütközetben is?

— Mondhatni csak is mi voltunk ott.

— Tudom volt meleg — vágott közbe a vén czukrász.

— Kinek meleg, kinek hideg; kinek tűz, kinek víz, csak ott kellett volna lenni, hogy lásson az ember kalákát. De hát én enném is valamit s most veszem észre, hogy itt mind csak a féle vén leányoknak való nyalánságok vannak, a mitől az én belvilágom már elszokott.

— Mivel tudja szolgálni! — kérdé a czukrász.

— Hozzon valami katona gyomorba valót.

A czukrász megvakarta a fületövét s távozott, Kálmán pedig elő vette a tarisznyából kurta száru makra pipáját s rá akart tölteni, de asztaltársa azonnal finom szentandrászi szivarral kínálta meg s mindketten rágyujtottak.

— Nó öcsém! ebből a likörből — nógatá Kálmánt asztaltársa.

— Elfogadom batyám, azon föltétel alatt, hogy velem együtt fog falatozni.

Az öreg ur igenlőleg bollintott fejével s egy-egy pohárral felhajtottak a finom italból.

(Vége köv.)

Ily körülmények születtek azután meg a 6 osztályu reáltanodák 8 osztályuakká való kibővítését, mikép ezzel egyrészt a hézagok, melyek a belölők kikerült ifjak műveltségi állásán mutatkoztak kitöltessenek, de másrészt egyengettesek az ut, — mint a felett már is eléggé megindult a discussio, — hogy a reáltanodákat végzett ifjunak ne csak a műgyetem álljon rendelkezésére, de nyitassanak meg számára a tudományos egyetem egyes olyan szakosztályai is, melyek a classikai nyelvek ismeretét nem igénylik mulhatlanul.

Igy állanak ma a reáltanodák; a helyzet új, még gyakorlatilag nem kipróbált, tehát célra vezető természetük a jövőre nézve tárgyilagosan meg nem ítéltető.

Daczára ennek, bár tartózkodva, — merem állítani, hogy fog még jönni a legközelebbi jövőben idő, midőn a gymnasiumok és reáltanodák ügye reformáltatni fog; én ezt annál is inkább merem állítani, mert egy ily nyolcz osztályu reáltanoda beléletét három éven át tanultam közvetlen közelben megismerni. S ha egykor még valóban reform alá kerül a középtanodák ügye alig hinném, hogy célirányosabban lehetne azt módosítani, mintha kizárólag reálgymnasiumokká alakíttatnának összes középtanodáink át.

Egy ily reálgymnasiumot én így képezelek magamnak: négy osztály közös, melyben teljesen azon tanmenet volna követendő, mely a mai gymnasiumokban; erre kétnemű újabb négy osztály volna helyezendő; egyik négy osztály érettségivel a záradékon azok számára, kik gymnazialis irányban óhajtanak haladni s a tudományos egyetemre jutni; a másik négy osztály érettségi zárvizsgával azok számára, kik magokat végleg elhatározták a műszaki pályára lépni s ezek a classikai irányt teljesen és kizárólag reális iránynyal cserélnék fel. Én tehát az ilyen középtanodát mint fenti tervemből kitűnik 12 osztályunak szeretném látni s hiszem, hogy elérkezend az idő, midőn ily vagy hason irányu törekvéseknek életrevalósága be fog bizonyosodni.

Feledhetlen Eötvös József báró fent leírt középtanodáink mellé még egy harmadik középtanintézet jellegével bíró iskolát alapított meg azon módozattal, hogy ez ne legyen előkészítő a felsőbb intézet az egyetemre, hanem neveldeje legyen ez egy művelt közép osztálynak, adjon bizonyos befejezett általános műveltség és szakszerű képzettséget, melylyel az ifju bátran kiléphet az élet küzdterére; ez a polgári iskola.

A mester terve szerint ezen tanodák célja nem lehetett más, mint a hazának művelt iparosok, kereskedők és kisgazdákat adni. Bebizonyodott azonban még Eötvös életében, hogy hazánk lakosai nincsenek azon műveltségi nivaun, melyből kifolyólag a szüle vállalkozzék gyermekét hat éven át középiskolába járattatni, ha a fent nevezett pályák egyikére akarta azt szánni. Eötvös halála után Csengeri Antal vette kezébe a polgári iskolák zászlaját s felismerve az uralkodó hangulatot, az ország lakosainak igényeit, módosította a polg. iskolák célját olyanná, milyen a gyakorlatnak leginkább megfelelő legyen.

Lassan és lassan kivitték a vezérek, az iskolával magával, hogy mind nagyobb és nagyobb tért nyitottak azok számára, kik e tanodát voltak elvégzendők.

Ma két cél ölelkezik a polgári iskolák fölé, egyik az, hogy oly ifjak, kik az egész hat osztályu polg. iskolát elvégzik, alsóbb rendű hivatalok betöltésére alkalmaztassanak, művelt iparos és kereskedők s gazdákká neveltessenek; a másik az, hogy oly vidékeken, melyek gymnasium vagy reálgymnasiummal nem rendelkeznek alkalom nyujtassék nevezett középtanodák alsó négy osztályát az ifjaknak bevégezni s azután tanulmányaikat más városban levő középtanodán

folytatólagosan végezni. — Innen a latin nyelv felvétele rendkívüli tárgyul.

Az igazi célja, rendeltetése e nembeli tanodáinknak az első, segéd célja lehet csak a második; s ha figyelembe vesszük azon nagy teret, melyet a magas kormány ily tanodát végzett növendékeknek megnyitott, igen óhajtandó volna, ha a szülők tekintve minden egyéb tervektől, egyenesen azon szándékkal küldenék a polg. iskolába gyermekeiket, hogy azt befejezzék hogy a nyitott egyik pályára léphessenek.

Mily végtelen sok anyagi áldozat, mennyi időbe kerül az, míg mai napság egy szülő gyermekét közép és felső tanodán átjuttathatja s üdvözölheti benne a kész, tudományosan képzett szakembert! Szegényebb sorsu szülő alig képes mainapság e terhet megbirni s az árán neki jutható örömet megérni. S ha a statisztikai adatokat megtekintjük, hány százalékat látjuk azon ifjaknak a 8-ik osztályban, kik az elsőbe léptek? bizony alig 8—10% jut el az érettségi szűrőjéig. Hova lett a többi? vagy ideje korán iparos, kereskedői pályára lépett s ez nem baj; vagy a közép uton hullott ki s ez nagy baj; mert az olyanokból lesznek az ugynevezett proletariusok, járdataposók, kik mesterségből már kivénültnek tartják magukat, művelt osztályu állást pedig nem képesek betölteni.

A polgári iskola csak 6 osztályból áll, 18 éves korára az ifjut teljes szakképzettséggel átadja az életnek, mely hogy reá nézve nyitva legyen, gondoskodott róla bülsen a magas kormány. Ha tehát a szülő gyermekének jövőjét lehető rövid időn át, és határozottan biztosítva akarja látni, ha abból nem tudóst akar nevelni, csak a művelt középosztályba beillő ügyes alsóbb hivatalnok avagy gazda vagy kereskedőt, az nem érheti célját biztosabban el, mint a polgári iskola segítségével.

Teljesen áll ezen axioma ezen megye, ezen város területére, melynek ily polgári iskolája igen, de oly vagyonsai nagy számmal nincsenek, kik a közép és felső oktatáson keresztül gyermekeiket költséggel el látni tudják.

Hogy azután a kikerülő ifjak mielőbb állásba jussanak, azt a megye és városunk azon köréi vannak hivatva biztosítani, kik a hivatalok betöltésénél közvetett avagy közvetlen döntő befolyással bírnak.

A polg. iskolai tanítókhoz pedig csak egy szavam van: mi kartársak közvetlen az életnek nevelünk, legyünk lelkiismeretesek; öntsünk az ifjuba tudomány mellett komolyságot, határozott jellemet. Ne csak tanítsunk, de neveljünk is!!!*)

A közigazgatási bizottság ülés- terméből.

Deés, 1879. decz. 17.

Báró Bánffy Dezső főispán az ülést d. e. 10 órakor megnyitván 31 ügydarabot sorol elő, melyek sürgős voltak nál fogva ülésen kívül nyertek ellátást, miután báró Diószegi Géza főjegyzőt hivatva föl, kinek előadmányai után Márkus János tisztiügyész referál. Havi jelentéséből kiemeljük, hogy november havában 117 ügydarabja közül 113-at intézett el.

Pilhoffer István kir. adófelügyelő javaslatai folytán többekre kirótt adó behajthatatlanság okából leiratni elrendeltetik. Előadja, hogy Bánffy Károly némai körjegyző folyamodik az iránt, miszerint a régi adójában lefoglalt ingóságai a zár alól mentessenek föl az okból, mivel ezen célra fizetése van letiltva. Előadó javasolja, hogy tekintettel arra, miszerint a fizetés letiltás daczára sem folyt be az adó, holott erre folyamodó mint körjegyzőnek is különös kötelessége lett volna ügyelni: kérése elutasítandó.

Ezzel szemben Bokros Lajos és Szar-

vadi Pál alispán ajánlják, hogy a kérésnek hely adassék azért, mert a kincstár a lefoglalt adóalap megtámadása nélkül elégetheti ki magát.

Adófelügyelő az esetben egyeznék ebbe, ha a körjegyző folyó fizetését ajánlaná fel törlesztésre és fölszólalók érte jóállást vállalnának.

Főispán azt hiszi, hogy leghelyesebb volna a statusquo fentartása, a mellett utasittassék a deési járási szolgabíró, hogy szerezzen magának meggyőződést az iránt, vajjon az annak idején letiltott fizetés, most is készletben van-e, a mely esetben az adóhátrálék ebből fedeztetnék, különben a zár alá vett ingóságokból. Ily értelemben mondatik ki a határozat.

K. Monostor volt falusbirája Mihálka Vaszilika a pénzügyminiszterhez fölebezi a közig. bizottságnak előbb hozott azon határozatát, melyben 37 frt 82 kr lefizetésére kötelezi. Minthogy ezen határozat az előiratok szerint tévedésen alapszik, ugyanazért előadó adófelügyelő azt javasolja, hogy a fölebbezés tekintessék előterjesztésnek s ennek folytán az előbbi elmarasztaló intézkedés oldassék föl. Ezen véleményt pártolja Mann Gábor. Azonban az alispán ebben forma hitát lát és helyesebbnek tartja a fölebbezés fölterjesztését azon vélemény kapcsán, hogy a neheztelt határozat a miniszterium által megsemmisítendő lenne, mivel a tévedés nyilván való. A nagy többség az utóbbi javaslatot fogadja el.

Az adófelügyelő havi jelentéséből közöljük, hogy november havában egyenes adóba befolyt 74,859 frt 96 kr. 4814 frt 74 krral több, mint a múlt év megfelelő hónapjában. Befizetés alapján a telekkönyvből kikebelezetett 4008 frt 66 kr. 26 adóvégrehajtó közül 13 működésétől fölmentetett, 124 községre nézve a végrehajtás beszüntetett. A jövő évi házadó lajstromok be nem küldése miatt 19 körjegyző 5—5 frt pénzbírságra marasztaltatott, 3 ellen pedig fegyelmi eljárás rendeltetett.

Szarvadi Pál alispán előadja, hogy széki Sós Ferencz és társai, továbbá Horváth István széki polgármester folyamodtak, miszerint engedessék meg, hogy a Szék városa által a f. évben teljesíteni kellett községi (vicinális) utmunka teljesítése a jövő évig halasztassék el. Minthogy az iratokból kitűnőleg a polgármester által elkövetett mulasztás forog fenn, ezen ügy kiadatik az alispánnak önhatáskörében teendő további intézkedés végett.

Tárgyalás alá jön az alispán azon indítványa, melyszerint tekintettel arra, hogy a közvetlen adófizetők községi pótdadó tartozásukat soha sem fizetvén kellő időben, e miatt a községi költségek fedezésében sok zavar és hátramaradás merül fel: keressék meg a pénzügyminiszter, hogy rendeletileg, vagy törvényhozásilag intézkedjék, miszerint a kir. adóhivatalok kötelesek legyenek a közvetlen adózók által oda befizetett adónak annyi százalékat, mint a mily arányban a befizetett összeg a községi pótdáchoz áll, az illető község előjáróságának időszakonként megküldeni. Elfogadtatik.

Az alispán havi jelentéséből hallottuk, hogy hatáskörében a múlt hóban az elintézendő 1432 ügydarab közül 1094 láttatott el. A megyében 2 büneset, 458 kihágási eset fordult elő. Tüzeset volt 4.

Dessewffy Mihály kéri az alispánt, hogy hatásköréből kifolyólag intézkedjék, miszerint a vizimalom tulajdonosok kellőleg ellenőriztessenek hogy árvíz esetén ne bocsássák ki malmaikat. Kéri egyszersmind arra is az alispánt, hogy a deési nagy hidat vizgáltassa meg, mivel rossz karban látszik lenni. Az utóbbira nézve Várjon Lajos kir. főmérnök adja meg a fölvilágosítást azzal, hogy ő kötelességszerűleg megvizsgálta a hidat és ennek folytán bejelenté Deés városának, hogy az csak ideiglenes műnek tekinthető és föl-szólítja a várost, hogy újabb hid építésére kesszüljön.

Az alispán kijelenti, hogy a malmokra nézve megtörténtek a kellő intézkedések, de rendkívüli eset el nem kerülhető, és így senki sem okolható azért, mivel a jégzajlás elszakította Kaufman malmának lánczeit és helyéről elragadta.

(Vége köv.)

*) II-ik számú cikkemben az irni és olvasni tudók száma helyett 980 olvasandó. K. A.

Deés városa 1880-ik évi költségvetése.

Deés, 1879. dec. 14.

A költségvetés nemcsak az államokra, hanem még az igénytelen községekre nézve is fontos és életbevágó kérdés. S főleg ha az fedezetlen tételeket tüntet föl, az azt hordozókra nézve kétszeresen érdekes, s napjainkban, midőn a közönség szűkes erszényét annyiféle kiadások veszik igénybe nem indokolatlan az újabb terhektől óvakodás. Ennek tudatában a hatóság által beterjesztett költségvetésben kitüntetett 30% rovatalt kívánó hiányt kiegyenlítése illetőleg fedezete fölötti tanácskozáiban a lehető kellemetlenségek eleje vétele érdekében, egy bizottság lett kiküldve, miként azt a lapok közelebbi száma részletesen hozta.

A bizottság ezen munkálata: hivatalok megszüntetése, építkezéseknek nagy részbeni elhalasztása, s több tételek törzése által nemcsak a mutatózó hiányt fedezését, hanem még tekintélyes többletet eredményezne.

Ezen bizottsági jelentéssel szemben, mely a Lészai László indítványa alapján lett kiindulva városunk ügyésze Deési Dezső is terjeszte be egy indítványt, mely a bizottságnak a választott hivatalnokoknak idő előtti elbocsátását az erre vonatkozó törvények alapján lehetetlennek tüntetve föl, a törzésekre nézve kisebb nagyobb eltéréssel a bizottsági munkát nyomán haladva, végre városunknak a pénzintézetektől fölvevő tartozás lefizetésére egy törlesztésre fölveendő költséget hozza indítványa.

A képviselő testület azon meggyőződésben, hogy időközben hivatalokat be nem szüntethet hátránya nélkül, de másfelől adósságainak törlesztésére újabb adósságszínalást sem tartván kivihetőnek csak törzések által, kívánta költségvetésében az egyensúlyt helyreállítani, s ezt oly mérvben tette, hogy ennek következtében nemcsak a fenyegető 30 százalékos rovat, sőt az ez évben igénybe vett 10% községi pótdó is a jövőre csak 8 százalékra szállítatott, és sajátos, hogy maga a hatóság közegei sürgeték a leszállítást.

Nem akarjuk vitatni, ha valjon egészséges a városunk pénzügye, mely ily kétes hullámnak van kitéve, s még azon kérdést te teszszük föl, ha vajon a jelenért nem adtuk-e el a jövőt?

De föl kell említenünk azon nem igen parlamentáris modort, melylyel indítványozó Lészai László személyét Deés városa ügyésze a közönség tüelmét már-már kockára tevő remarques-jaival illeté. Az ezekre eltávozott Lészai Lászlót illetőleg Mán Gábor képviselő tag találóan ad elismerő kifejezést annak, hogy a költségvetésben eredetileg javaslatba hozott 30% községi rovatnak leszállítására Lészai László tag által beterjesztett indítvány adta meg az első mozzanatot.

J—s.

Színház.

— Folyó hó 15-én a működő társulat által adatott: „Három ara egy helyett.” Vigjáték 4 felvonásban, színre alkalmazta Fancsy Lajos. (Rendező: Pánczél János.)

A mű egy nem szellemtelen ötlet szélthibosszába való széthuzása, melybe több humoros helyzet van ugyan, de sok olyan jelenés is, mely az érdeklődést nagyon kis mértékben tudja megvesztegetni. Azonban derék működőink betanulására annyi igyekezetet és gondot fordítottak, hogy előadása már ennél fogva is nagy közönséget érdemelt volna, de ez — sajnos — elmaradt, mert csak kevés nézők jelentek meg ez este és ezek számát is összehuzta az előadás folyama alatt a színteremben érzett hideg levegő.

A közreműködőkről szólva constatalhatjuk, hogy Pongrácz Boldizsárné a fiatal özvegyet találó vonásokkal, meleg közvetlenséggel ábrázolta, Nagy Lajosné Veronka szerepét higgadtan, átgondolva játszotta, Batosi Kata egy kora „de-

leben“ levő özvegyet személyesített és pedig töle megszokott kedvességgel és otthoniassággal. Csá-kány Liza Ágneszt állítá elének rekonszervünket kinyervény. Nagy Lajos egy aglegényt mutatott be, ki a házasságnak esküdt ellensége, de azért elvégre maga is belebotlik. Szinező játéka sokszor idézett elő derűtséget. Márkus János Fenyvesije elegáns alak volt, finomul mozgott, játékában élethűség volt. Kászonyi Jenő (Halmi) igen ügyesen alakított, minden helyzetbe kellően beletalálta magát. Haragos János mint Alkonyi dicséretre méltóvá tette magát. Gidófalvi Pál (Kolop) komikuma nem téveszté el a hatást. Barthos Dezső ma csak egy öreg szolga kis szerepében jelent meg. — A darab menete folyékony, legkisebb fennakadás nélküli volt, a miért teljes elismerésünket fejezhetjük ki ezuttal is, a máskor is jó rendezőnek bizonyult Pánczél Jánosnak.

Végül talán szabad volna megjegyezni, hogy azon meggyőződésben vagyunk, hogy még működő sincs jogosítva rögtönzések által a darab szövegéhez hűtlenné lenni.

VEGYESEK.

Tisztelt olvasóink!

Mult hó elején a hátrálékok jegyzékét a laphoz mellékelten az illetőknek megküldtük. Ujból felkérjük mindazokat, kik hátrálékban vannak, hogy tartozásukat mielőbb törleszteni s újabb megrendelésüket eszközölni sziveskedjenek.

A t. szolgabíró urak becses figyelmét szintén felkérjük a kezőknél lévő hátráléki kimutatásra.

— **Megyénk** bizottsága f. hó 29-ikére egybehívott rendkívüli közgyűlésének tárgysorozatát lapunk mai számának hivatalos rovata hozza; az állandó választmány pedig ezt megelőzőleg folyó hó 27-ére hivatott egybe.

— **A lefolyt** deési vásáron tapasztalható volt a megszokott rendes időről lett áthelyezés hátránya. Különbö a nagy hűdeg daczára eléggé látogatott volt. A rövid árusok a köznép által keresett ruházati cikkekben meglehetősen kelendőségnek örvendettek. Nagy marha kevés volt, a disznók főleg a rülegek nagyon alant áron kelték. Az iparosok kevésbé dicsekedhetnek, a kész öltönyárusok nagyon jutányos árral értékesítik készítményeiket.

— **Tánczvigalommal** egybekötött hangversenyt rendez a szamosújvári önkéntes tűzoltó egyesület 4 tagja deési működők közreműködésével a deési önkéntes tűzoltó egyesület javára f. hó 26-án, az az Karácsony 2-ik napján a szini teremben. Minthogy tudjuk, hogy mily buzgalmat fejt ki Vincze Miklós szamosújvári telekkönyvezető és tűzoltó osztályparancsnok ur, semmi kétségünk, hogy a hangverseny ritka élvezetet fog nekünk nyújtani és az azt követő tánczvigalom fiatalságunknak bizonyára kitűnő mulatságot. A magunk részéről örvendünk, hogy a két szomszéd város ilyen testvériesen közeledik egymáshoz. A hangversenyben résztvesznek: Tüzesné Róth Boreza, Bauer Róza, Jakab Juliska, Vincze Miklós, Hock János, Gajzágó Dezső, Nagy Gyula, Budai Elek, Nagy Kálmán, Nifort Endre, Incze Ferencz, Halasi Béla és Séra Elek.

— **Casinói bál.** Társalkodási egyesületünk f. hó 14-én tartott közgyűlése alkalmával egyhangulag elhatározta, hogy jövő évi január hóban könyvtára tudományos műveinek gyarapítására tánczvigalmat rendez, mely célból Tüzes Karácson közjegyző ur elnöke alatt egy több tagú rendezőbizottságot küldött ki. Minthogy nincs reményünk ahhoz, hogy a legközelebbi farsangon több bált fognak tartani, bizonyosan meg fogja ragadni minden tánczkedvelő a kedvező alkalmat hogy Terpsichorénak ekkor méltóan áldozhasson. A mint halljuk a rendezőség igyekezni fog minden felesleges üres pompát kerülni és a bált nem fényes öltözékekkel, hanem szép társaság egybegyűjtésével — elítte tenni.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési felhívása mai számunkhoz van mellékelve.

— **Várady** Ferencz színiigazgató a szétküldött előleges színjelentés szerint f. hó 27-én „Eredendő bűn“ című 5 felvonásos színművel kezdi meg működését. A társulat 26 tagja nagyobbára a vidéki színeszet tehetségesebb egyneiből áll, minél fogva hisszük, hogy városunk lelkes műpártoló közönségének áldozatkészségét megnyerni a jelen kifárasztott anyagi viszonyok daczára is szerencsés leend.

— **„Ország-Világ“** ezimen Rautmann Frigyes, számos előnyösen ismert irodalmi munkák és folyóiratok kiadója képes folyóiratot indított meg. A mutatványszám már megjelent; az első látás után alig tudjuk: tapintatos összeállítását, vagy kiállítását dicsérjük-e; mely utóbbi eleganciára és izlére időszaki irodalmunkban egyaránt váratlan és páratlan. Képei, melyeket közöl, mind eredetiek, s továbbra is olyakat ígér közölni. A szépirodalom és társasélet köréből minden rovat képviselve van. Már a mutatványszámból kitűnik, hogy egy és csakis egy ilyen lap van hivatta a magyarellenes „Gartenlaube“-ket, „Über Land und Meer“-eket tőlünk kiszorítani eleganczája, tartalmassága s azon tulajdona által, hogy egyenesen magyar családi lap. Képei mind oly gyönyörű kivitelű képek, hogy szeretné az ember valamennyit egyszerre látni. Az „Ország-Világ“ minden két hétben egy-egy gazdagon illusztrált füzetben jelenik meg 40 krajczárra szabott árral, s minden hónapban egy művészi kivitelű jutalom képet ígér, melynek bolti ára meghaladja legalább is két füzet árát. Ára egész évre 10 forint. Az „Ország-Világ“ mindenesetre oly vállalat, melyet szeretnénk minden magyar család olvasó asztalán látni! Ugyanott megjelent a „Magyar Lexicon“ 42 és 43. füzeté, mely mellékletül a Duna-sort a Lánchíd rajzával, Bars, Liptó, Zolyom és hevesmegye eredetileg színezett czimereit hozza. Tartalmával még a C. betűben van, mi arra mutat, hogy minden szót kimerítőleg magyarázva igen hasznos — elkerülhetlen — kalauzul szolgál különösen a tudományos pályán.

— **„Magyar pedagogiai szemle“** cím alatt Rili József jövő 1880. januártól kezdve tanügyi havi közlönyt ad ki. Előfizetési ára 2 frt 50 kr, mely összeg legcélszerűbben postai utalvánnyal küldhető be a „Magyar paedagogiai szemle“ kiadóhivatalának Budapest, Stáció utca 9. Ajánljuk e vállalatot olvasóink pártfogásába.

— **A delegációk** megkezdtek Bécsben ülésezésüket. A magyar delegáció megnyitásánál a közös minisztereken kívül jelen voltak: Tisza Kálmán minisztereelnök és b. Orczy Béla miniszter. Elnök Haynald Lajos bibornok-érsek lett, aztán elfoglalta az elnöki széket s rövid megnyitó beszéd után a delegációt megalakultnak nyilvánította. — Az osztrák delegáció szintén megalakult és Schmerling lovagot választá elnöké. B. Haymerle külügyminiszter fényes estélyt ad a delegátusok tiszteletére. A delegáció mostani ülésszaka rövid lesz. — **Kossuth** Lajos, hír szerint, ismét gyöngéledik és e napokban néhány hétre Nizzába megy. — **Nápolyban** az a példátlan eset történt, hogy a vasuti közlekedés decz. 10-én hófúvatagok miatt minden irányban megakadt. — **A magyarosodó** városok, minő Besztercebánya, Nyitra, Nagyszombat, sokkal jobban pártolják most a vidéki színeszetet, mint a főgyökeresek, kivéve Szabadkát. — **Az árvíz** az erdélyi részeken is nagy károkat okozott. A Szamos folyó mentén sok község van elárasztva s a kár kiszámíthatatlan, s Kolozsvár több utcáját elöntötte. A hatóság rögtön megtette a szükséges intézkedéseket. — **Schlauch** Lőrincz szatmári püspök körrendeletileg felhívta megyéje papságát, hogy a magyar nyelv tanításáról szóló törvény pontos végrehajtására szigorúan ügyeljenek. — **Gazdasági** napi lapot indítanak meg gr. Zichy Jenő, gr. Desseffy Aurél s többen; szerkesztője, hír szerint, Berényi László lesz.

Közgazdaszat.

Anglia tojásszükségletének óriási mérvét bizonyítja azon hivatalos adat, mely szerint oda évenként átlag 26 millió forintért importáltatik

tojás a külföldről. Legujabban Canadából hajón szállítják Angliába a tojást, mert ott oly magas ára van, hogy a szállítási költségeket kifizeti. Vajjon nem részesülhetnénk mi is az angol szűkséglet fedezésének nyerevényében? — Azt hiszszük, hogy igen.

A magyar baromfikivitel Németország felé örvendetesen emelkedik; és sikeresen versenyez az olaszországi kivitellel. Hogy ezen forgalom minél nagyobb mérveket ölthessen, a vasutak rendkívüli mérsékelt tariffát akarnak életbe léptetni Bécs és Dél-Németország között.

Hivatalos rész.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

Sz. 14006.—1879.

Valamennyi megyebizottsági tagnak.

Főispán ur ő méltóságának idei december hó 12-én 1052. sz. a kelt felhívása folytán a megye rendkívüli közgyűlését folyó év és hó 29-ik — az állandó választmányt pedig ezt megelőzőleg ugyan e hó 27-ik napjaira egybehívtam.

E rendkívüli közgyűlés tárgyait:

1. a szentesítést nyert 1879. évi 45-ik törv. czikk kihirdetése;

2. törvényhatósági átiratok;

3. belügyi m. kir. miniszternek a volt m.-láposi járási szolgabíró Rácz Miklós által helytelenül elkezelt hivatalos pénzek helyrephátása iránti leirata;

4. ugyanannak a Deésen létesítendő honvéd laktanya iránt hozott megyebizottsági határozatra vonatkozó leirata;

5. ugyanannak a megye jövő évre összeállított költségvetésielőirányzatára vonatkozó rendelete;

6. ugyanannak a községi körorvosok fizetésének javítása és biztosítása iránti leirata;

7. a közigazgatási bizottság tagjai sorában Torma István lemondása folytán megüresült hely választás utján betöltése;

8 a közigazgatási bizottságnak:

a) a deési határon, a Szamos folyón a város tulajdonát képező malomgát; és

b) Ábrahám Izsák s társainak a szász-czegői határban levő malma megvizsgáltságáról tett jelentései;

9. községi zárszámadások és költségvetésielőirányzatok;

10. Péterháza és Kékes községek 1879. évi pótköltségvetései;

11. a szamosújvári felosztott kovácskerekese czéh 96 frtot tevő vagyonának hová fordítása iránti alispáni előterjesztés;

12. Szásza községe képviselőjének egy fél szamosvölgyi vasut részvény vásárlása iránti határozata;

13. Deésvárosa képviselőjének a városi kövezetvám szedési jog határidejének meghosszabbítása iránti kérvénye;

14. Libaton községe képviselőjének a domokosi körjegyzőségből a kosztafalvi jegyzői keretben leendő csatolása iránti folyamodványa;

15. Grigoruez Szimion sztojka-falvi lelkes és érdektársainak azon község részére f. évi szeptember 27-én eszközölt birói választás elleni felfolyamodványa;

16. Czóptelke községe képviselőjének a község tulajdonát képezett, azonban időközben elidegenített 1000 frtos államkölcsön kötvény feletti intézkedése;

17. sajómagyarósi Sigmireán Stéfán s érdektársainak azon község képviselete által Hermesán Grigore f. bíró terhére a járásbíró-ság által egy határút kijavítása esetéből felmerült birtokháborítási per következtében ítéletileg kimondott 52 frt 90 kr perköltségnek a község részére leendő elvállalása iránt, idei október 19-én 13 jkvi sz. a hozott határozata ellen közbevetett felfolyamodványa;

18. Pánczél János megyei első aljegyzőnek a megye területén kívül teljesített hivatalos utazás díjainak megállapítása iránti kérvénye;

19. Kovács Samu közig. bizottsági tagnak a Deésen f. évi október 21-én tartott országos kertészegyesület vándorgyűlésén a megye gyümölcstenyésztésének állapota felett tartott beszédének bemutatása iránti előterjesztvénye: képezendik.

Miről czímet azon hozzáadással értesitem, hogy fent jelzett köz — illetve állandó választmányi ülésekben kötelességszerűleg résztveendő mindannyiszor d. e. 10 órakor a megye székháza tanácskozási termében megjelenni sziveskedjék.

Deésen, 1879. december 16-án.

Szarvadi Pál,
alispán.

Szolnok-Dobokamegye alispánjától.

Sz. 9354.—1879.

SZABÁLYRENDELET.

Szolnok-Dobokamegye területén a házaló kereskedés gyakorlása tárgyában.

1. §. Az egyes házaló kereskedőknek a házalási jog gyakorlata Deés és Szamosújvár rendezett tanácsu városokban a láttaozástól számított 3 napon, Szék rendezett tanácsu városában pedig s a többi községekben 2 napon át engedtetik meg.

2. §. A házaló kereskedőknek egy-egy városban és községben üzletük gyakorlása végett minden 1/4-ed évben csak egyszer szabad megjelenniök.

3. §. Jelen szabályrendelet intézkedései alól kivételnek az 1852. szeptember 4-én kibocsátott házalási szabályok 17. §-ának összes (a. f.) pontjaiban, nemkülönb az 1855. december 29-én kibocsátott rendeletben megnevezett kereskedők.

4. §. Jelen szabályrendelet elleni vétségek az 1852-ik év szeptember 4-án kibocsátott házalási szabályok 19. §-a értelmében fenytendők.

Kelt Szolnok-Dobokamegye bizottságának Deésen 1879. évi szeptember hó 7-én tartott ülésében.

A megye közönsége nevében

Szarvadi Pál,
alispán

Felölös szerkesztő: KOVÁCS SAMU.

Hirdetések.

ad. 1085—1879.

k. s.

1—3

Árverezési hirdetmény.

Deésakna nagyközség előjárósága részéről ezennel közhirre tetetik, hogy ezen nagyközség itálárulási joga és helyiségei 1880. év május 1-ső napjától kezdődőleg 6 egymást követő évekre árverezés útján bérbe fognak adatni, árverezési ujjabb határnapul 1880. év január 8-ik napja d. e. 9 órája tűzetett ki, Deésakna nagyközség házánál a hol a már megállapított feltételek hivatalos órákban megtekinthetők. Árverezni szándékozók a 150 frt bánatpénznek lefizetése mellett a bérlethez hozzászólhatnak, a ki tett bánatpénz lefizetése mellett zárt ajánlatok is elfogadtatnak.

Deésakna nagyközség előjárósága.

Deésaknán, 1879. december 9.

Körmives László,
f. bíró.

Bodor Sándor,
körjegyző.

Sz. 10287.—1879.

3—3

Pályázati hirdetmény.

A tekintetes megyei alispán urnak folyó évi szeptember hó 15-én 10472 sz. a. kelt határozatával a pánczélcsehi körjegyzői keretben rendszeresített s 150 frt évi fizetéssel javadalmazott segédjegyzői állomásra pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74-ik czikkelye értelmében felszerelt folyamodásukat folyó évi december hó 24-ig alólirtoz adják be.

A választás Pánczélcsehen december hó 28-án d. e. 10 órakor fog meg-ejtetni.

Cs.-gorbói járás szolgabírájától.

Cs.-Gorbó, 1879. november 24-én.

Vállya Ferencz,
szolgabíró.

Dr. HANDLER MÓR

orvos és sebésztudor, szülész és szemész,

gyógyit gyökeresen fényes s tartós siker **biztosítása** mellett mindenemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, u. m.: az **ingerlékeny gyengeséget**, az **ondófolyást**, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt),

2) **hugycsőfolyásokat** (még idültteket is), a **nemzőrészek bujakóros felkelyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;

3) **hugycsőszűköléseket**;

4) friss údült nyákfolyásokat **nőknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő

magtalan-ságot;

5) **börkiütéseket**;

6) a **hugyholyag** betegségeit és mindennemű **vizelési nehézségeket**.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó- és városház utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) 1-ső em. bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszt)

6 óra alatt kihajtatik.